

Suomen kommunistisen puolueen edustajakokous

Vastarinnan ja vaihtoehtojen toimintaohjelma

Suomessa ja maailmassa on rikkautta enemmän kuin koskaan, mutta silti köyhyys, työttömyys ja turvattomuus lisääntyvät. On tietoa ja taitoa, mutta ilmastonmuutos ja monet muut ongelmat kärjistyvät. Monenlaiset yhteydet ihmisten välillä ovat laajentuneet, mutta on myös itsekeskeisyyttä, ennakkoluuloja ja suorastaan vihamielisyyttä toisia kansoja ja kulttuureja kohtaan.

Taloudellinen ja poliittinen eliitti puhuu ”kilpailukyvyistä”, ”kestävyysvajeesta” ja ”talouden sopeuttamisesta”. Se puhuu suuren rahan markkinoiden äänellä. Suuryhtiöille, pankkiireille ja pörssikeinottelijoille ihmiset ovat taloutta varten, vaikka talouden pitäisi palvella ihmistä.

Me kommunistit haluamme nostaa keskusteluun ongelmat, jotka koskevat ihmisten enemmistöä, työväestöä, vähävaraisia ja koko maapallon tulevaisuutta. Vaadimme tekoja, jotta turvataan ihmisarvoisen elämän edellytykset ja ihmiskunnan tulevaisuus.

Kutsumme vastarintaan ja kehittämään vaihtoehtoja, joissa ihminen on tärkeämpi kuin kapitalistien voitot ja pörssikurssit. Esitämme yhteistoimintaa kaikille, jotka eivät halua alistua nykyiseen eriarvoiseen ja tuhoisaan suuntaukseen.

1. Nykyisen kriisin syyt ja olemus

Olemme Suomessa, Euroopassa ja maailmassa kärjistyvien ongelmien ja poikkeuksellisen tärkeiden valintojen edessä. Mikä on tie ulos nykyisestä kriisistä? Saako nykyinen, yhä eriarvoisempi ja vaarallisempi suuntaus jatkua? Vai muutetaanko suunta?

Ne, joilla on raha ja valta, ovat kyvyttömiä ja haluttomia ratkaisemaan ihmisten enemmistön elämää ja koko ihmiskunnan tulevaisuutta varjostavia ongelmia. Päinvastoin, kriisiä käytetään tulojen, varallisuuden ja vallan uudelleenjakamiseksi pienen rikkaan vähemmistön, ennen muuta rahoitusmarkkinoita hallitsevien pankkiirien ja suursijoittajien hyväksi.

Hallitusten ja Euroopan unionin politiikka on pahentanut ongelmia, joiden juuret ovat kapitalismin ristiriidoissa. Entistä vähemmällä työllä voidaan tuottaa yhä enemmän, mutta pääoman voitontavoittelu heikentää yksityistä ja julkista kysyntää, synnyttää kriisejä ja työttömyyttä. Ristiriita työn yhteiskunnallisen luonteen ja tuotantovälineiden yksityisomistukseen perustuvien riisto- ja valtasuhteiden välillä on entistä suurempi.

Kapitalismin kriisin erityisenä piirteenä on finanssipääoman muusta taloudesta yhä enemmän irtaantunut ja yhä tuhoisampi rooli. Suursijoittajat pyrkivät tekemään rahalla lisää rahaa piittaamatta ihmisten ja reaalisen talouden tarpeista. Kyse on myös useiden toisiinsa liittyvien kriisien kärjistymisestä yhtä aikaa: talous- ja finanssikriisi, julkisten palvelujen rahoituskriisi,

energiakriisi, ruoka- ja ympäristökriisit, parlamentaarisen demokratian kriisi ja moraalinen kriisi.

Maailmantalouden ja kansainvälisen järjestelmän voimasuhteissa on samaan aikaan tapahtumassa merkittävä muutos. Kiinan, Intian, Venäjän, Brasilian ja Etelä-Afrikan kaltaisten nousevien talouksien rooli vahvistuu. Toisaalta Yhdysvallat ja muut imperialistiset valtiot pyrkivät turvaamaan asemiaan kilpailussa energian, muiden luonnonvarojen ja markkinoiden hallinnasta sodan, asevarustelun ja Naton avulla.

Suomessakin Elinkeinoelämän keskusliitto ja oikeisto ajavat ratkaisuja, joilla heikennetään työehtoja, luodaan matalapalkkaisen työn markkinoita ja lisätään työelämän yleistä epävarmuutta. Varsin laajoihin perusoikeuksiin ja julkisiin palveluihin perustuvaa pohjoismaista hyvinvointimallia murennetaan. Sen tilalle ajetaan yksityisiin palveluihin ja vakuutuksiin perustuvaa jyrkän eriarvoista mallia. Näitä ratkaisuja ajetaan läpi pienessä piirissä sopien ja kansalaisilta kysymättä.

Kovenevan uusliberalistisen politiikan toteuttamiseksi tehdään EU:sta tiiviimpää ja autoritaarisempaa liittovaltiota, jolle alistetaan myös jäsenvaltioiden talous- ja budjettipolitiikka. Finanssimarkkinat ja EU ajavat ahtaalle kokonaisista teollisuudenaloja, maataloutta ja pienyrittäjiä.

Kriisien syitä ja luokkaluonnetta peitellään puheilla, joissa syyllistetään työntekijöitä, työttömiä ja eläkeläisiä kriisistä, vaikka syypäitä ovat pankkiirit, suuryhtiöiden johtajat, hallitukset ja EU-komissaarit. Oikeisto ja pääomapiirit pyrkivät asettamaan eri maiden työntekijät toisiaan vastaan. Kilpailuun ja voitontavoitteluun perustuva politiikka ruokkii vahvemman oikeutta ja rasistisia käsityksiä, joissa kiistetään jokaiselle yksilölle kuuluva oikeus ihmisarvoiseen elämään ja suositaa häikäilemätöntä toisten ihmisen hyväksikäyttämistä.

Näköalojen avaaminen ulos loputtomasta kriisien kehästä edellyttää vallalla olevan markkinaehtoisien ja oikeistolaisen hegemonian murtamista. Siihen tarvitaan toisenlaisia näkökulmia ja käsitteitä, tietoisuutta työn ja pääoman ristiriidasta, marxilaista kapitalismin kritiikkiä. Talous ei pyöri ilman työväenluokkaa. Siksi entistä laajempi, koulutetumpi ja kansainvälisempi työväenluokka omaa voimaa puolustaa etujaan ja voi toimia koko yhteiskuntaa uudistavana liikkeenä.

2. Vastavoimat ja niiden vahvistaminen

Laajat joukkoliikkeet ja radikaalien vasemmistovoimien eteneminen monissa maissa osoittavat, että suurpääoman, hallitusten ja EU:n komentoon ei tarvitse alistua. Latinalaisen Amerikan kokemus osoittaa, että muutosta haluavien ihmisten ja järjestöjen yhteistyöllä voidaan murtaa uusliberalismin ja imperialismien ylivalta, kehittää osallistuvaa demokratiaa ja suuntautua kohti sosialismia.

Meillä Suomessa on kuitenkin syvä kuilu muutoksen tarpeiden ja niiden toteuttamiseen tarvittavien voimien tilanteen välillä. On ulosmarssija työpaikoilta, mielenosoituksia, asukasliikkeitä, sodan ja rasisminvastaista toimintaa, kulttuuri- ja elämäntapaliikkeitä.... Toiminnalla on saatu torjuntavoittoja, mutta ei ole pysäytetty oikeiston vyörytystä.

Kamppailuissa ovat nousseet esille isot kysymykset politiikan suunnasta ja radikaalien muutosten mahdollisuuksista. Yhä harvemmat uskovat markkinoiden vapauden tuovan yleistä hyvinvointia. Moni etsii uusia ratkaisuja kysymyksiin ihmisen ja talouden, työn ja pääoman, yhteiskunnan ja luonnon, kansalaisten ja päätöksenteon välisistä suhteista.

Hallituksen politiikkaa ohjaavat kuitenkin lähinnä kokoomuksen, EU:n, pankkiirien ja suuryhtiöiden linjaukset. SDP:n, Vasemmistoliiton ja Vihreiden roolina hallituksessa on ollut siunata toinen toistaan seuraavat heikennykset ja politiikan alistaminen finanssimarkkinoille.

Ay-liikkeen johto nojaa ylätasoon neuvotteluihin, vaikka niille on yhä vähemmän pohjaa EK:n koventuneen linjan ja EU:n vahvistaman pääoman vapauden oloissa. Yleissitovien työehtosopimusten merkitys on heikentynyt ja työntekijöiden asema on muuttunut turvattommaksi.

Lisääntyvä turvattomuus ja hallitusvasemmiston rooli kaupunkien ja maaseudun työtätekevien, nuorten, eläkeläisten ja muiden vähävaraisten etujen vastaisen politiikan toteuttajina on luonut pohjaa perussuomalaisten etenemiselle. Se on luonut myös maaperää maahanmuuttajavastaisille, rasistisille ja äärioikeistolaisille esiintymisille.

Meidän vastauksemme kärjistyviin ongelmiin ei voi olla odottelu tai sivusta seuraaminen. Työpaikoilla, asuinalueilla, kunnissa ja valtakunnallisesti tarvitaan vastarintaan rohkaisijoita ja joukkotoiminnan järjestäjiä. Tarvitaan esimerkkejä siitä, miten yhteisellä kamppailulla voidaan puolustaa etuja ja vaikuttaa asioihin.

Tarvitaan aloitteellista ja kärsivällistä politiikan suunnanmuutoksen voimien kokoamista yhteistyöhön ja pitkäjänteiseen toimintaan ammattiyhdistysliikkeessä, asukasliikkeissä, ympäristökamppailuissa, naisliikkeissä, opiskelija- ja nuorisoliikkeissä, eläkeläisjärjestöissä, EU:n vastaisissa ja EU-kriittisissä liikkeissä, rauhantyössä, rasisminvastaisessa toiminnassa, toiminnassa vähemmistöjen oikeuksien puolesta, sosiaalifoorumeissa ja muussa kansalaistoiminnassa. Tämä ei ole vain vaatimusten esittämistä vaan myös tekoja, joilla autetaan vaikeuksissa olevia, muutetaan työ- ja elinoloja, kehitetään uusia medioita, rakennetaan osuustoimintaa, luodaan uutta kulttuuria....

Ihmisten osallistumisella ja joukkotoiminnalla on ratkaiseva merkitys kamppailussa politiikan suunnasta. Työtätekevien ja vähävaraisten ihmisten oma toiminta omien tavoitteidensa ja oman vaikutusvaltansa hyväksi on politiikkakäsityksemme ydin. Se luo myös pohjaa poliittisille liitoille. Toisaalta ay- ja kansalaisliikkeiden kehitys riippuu poliittisen muutoksen näköaloista, joita Suomessa ovat heikentäneet vasemmiston tappiot.

Sosialidemokraattisen puolueen ja Vasemmistoliiton johtajat ovat hukanneet työväenliikkeen juuret ja aatteet hallitusyhteistyössä kokoomuksen kanssa. Tämä korostaa tarvetta voimistaa SKP:tä puolueena, joka toimii työväen ja vähävaraisten etujen puolesta ja kamppailee oikeistoa, suurpääomaa ja kapitalismia vastaan. Meidän kommunistien on teoillamme voitettava ihmisten laajempi luottamus, murrettava valtamedian vaikenemisen muurit ja antikommunistinen mustamaalaus.

Politiikan suunnan muuttamiseksi tarvitaan myös poliittista yhteistoimintaa, joka avaa kansalaisille lisää vaikuttamisen väyliä. SKP ehdottaa radikaalista vasemmistolaisesta ja punavihreästä vaihtoehdosta kiinnostuneille keskusteluja yhteistoiminnasta tulevissa vaaleissa. Tällainen voimien kokoaminen tarjota äänestäjille lisää muutoksen näköaloja. Samalla se

voimistaa paineita SDP:n, VAS:n ja vihreiden irtaantumiseksi hallitusyhteistyöstä kokoomuksen kanssa.

3. Vasemmistolainen ja punavihreä vaihtoehto

Oikeiston, hallituksen ja EU:n viitoittama tie vie yhä eriarvoisempaan, epädemokraattisempaan, tuhoisampaan ja vaarallisempaan suuntaan. Siihen ei tarvitse eikä pidä alistua. SKP kutsuu toimintaan suunnan muuttamiseksi, radikaalien uudistusten ja perusteiltaan toisenlaisen kehityksen puolesta.

– **On jo korkea aika irtaantua leikkauspolitiikasta, turvata kaikille kunnan toimeentulo.** Pankkien ja suuryhtiöiden sijasta on tuettava vaikeuksissa olevia ihmisiä. Suomen talous on kansainvälistä kärkeä eikä suurena ongelmana ole ”kestävyysvaje” vaan lisääntyvä työttömyys, köyhyys ja palvelujen eriarvoisuus.

On säädettävä laki vähintään 1 500 euron vähimmäispalkasta kuukaudessa, lopetettava naisiin kohdistuva palkkasyrjintä ja vahvistettava työehtosopimusten yleissitovuutta. Jokaiselle perusturvaa tarvitsevalle täysi-ikäiselle on taattava 1 000 euroa kuukaudessa, ilman byrokratiaa ja nöyryyttämistä. Verotettava tulon alarajaa on nostettava.

Työn ja pääoman välistä tulonjakoa on muutettava työntekijöiden hyväksi nostamalla palkkoja ja kiristämällä suurten pääomatulojen ja suuryhtiöiden verotusta. On lyhennettävä työaikaan ansiotasoa alentamatta ja jaettava töitä uudelleen. Näin voidaan parantaa työllisyyttä, vähentää pätkätoiden teettämistä ja helpottaa työssä jaksamista.

On hylättävä esitykset eläkeiän nostamisesta ja lopetettava eläkkeiden leikkaaminen elinaikakertoimella ja taitelulla indeksillä. Asumismenojen saamiseksi kuriin on palattava vuokrasääntelyyn.

– **On hylättävä suurkuntahanke, kehitettävä lähipalveluja ja lähidemokratiaa.** Keskittäminen ei ole ratkaisu kuntien rahoitusvajeeseen. Sillä vain lisätään terveys- ja hyvinvointieroja sekä romutetaan julkisiin palveluihin perustuvaa hyvinvointimallia.

Sosiaali-, terveys-, koulu- ja kulttuuritoimen peruspalvelut on turvattava pääsääntöisesti kuntien itse tuottamina lähipalveluina. On säädettävä tiukat normit vanhuspalveluja, hoitotakuuta, varhaiskasvatusta ja muita peruspalveluja koskevien oikeuksien toteuttamiselle. Näihin palveluihin on palkattava lisää työntekijöitä. On laajennettava maksuttomia palveluja muun muassa perusterveydenhuollossa ja tietoverkkojen käytössä.

Kuntien rahoitusta on vahvistettava lisäämällä valtionosuuksia, saattamalla pääomatulot kunnallisverolle ja perumalla kalliiksi tulevaa palvelujen ostamista yksityisiltä markkinoilta. Kunnissa on kehitettävä omaa liiketoimintaa ja torjuttava yksityistäminen.

Jättikuntien sijasta on kehitettävä osallistuvaan budjetointiin nojaavaa lähidemokratiaa ja muodostettava vaaleilla valittu maakuntahallinto ohjaamaan laajoja seudullisia asioita.

– **On murrettava riippuvuus rahoitusmarkkinoiden ja suuryhtiöiden vallasta.** Koko yhteiskunnan kannalta keskeisessä asemassa olevat suuryhtiöt, kuten suuret pankit, energiayhtiöt ja kaivosteollisuus, on otettava yhteiskunnalliseen omistukseen.

Yksityistämisen ja kaupallistamisen sijasta on laajennettava julkista taloutta ja ohjattava sitä demokraattisesti. On kehitettävä monipuolista taloutta perustamalla valtionyrityksiä, kuntien liikelaitoksia ja osuuskuntia uusille aloille, kuten ympäristöteknologia, uusiutuva energia, tietotekniikka ja rakennustoiminta.

Rahavirrat on suunnattava finanssikeinottelun sijasta työhön ja reaalitalouteen, jossa luodaan hyödyllisiä käyttöarvoja ja hyvinvointia. Työntekijöillä on oltava oikeus osallistua mm. investointeja, työllisyyttä ja tulosten jakamista koskevaan päätöksentekoon työpaikoilla. On pantava kuriin harmaa talous, kielletty veroparatiisit ja verotettava rahoitusmarkkinoita. Pienyritysten asemaa on helpotettava porrastamalla sosiaaliturvamaksuja ja nostamalla arvonlisäverollisen liikevaihdon alarajaa.

– On laajennettava demokratiaa ja kieltäydyttävä alistumasta EU-komentoon. EU ei ole tuonut luvattua vakautta ja edistystä. Se on tuonut toistuvat kriisit, työntekijöiden ja vähävaraisten asemaa heikentävät ”sisäiset devalvaatiot”, demokratian kaventumisen sekä pankkien ja suuryhtiöiden vallan kasvun.

Nykyaikaisen yhteiskunnan kehittäminen edellyttää ihmisten suorien vaikutusmahdollisuuksien lisäämistä ja osallistuvaa demokratiaa. On demokratisoitava päätöksentekoa kaikilla tasoilla, työpaikoilta ja asuinalueilta talouteen ja kansainväliseen järjestelmään.

On alistettava EU-sopimukset kansanäänestykseen. On rakennettava toisenlainen ja EU:ta laajempi Eurooppa, joka perustuu tasavertaisuuteen, solidaarisuuteen, demokraattiseen päätöksentekoon ja kaikenlaisen syrjinnän ehkäisemiseen.

Vaikeuksissa olevien Euroopan maiden velkojen lyhentäminen on jäädytettävä ja valtiot on vapautettava yksityisten pankkien otteesta antamalla niille mahdollisuus saada hyödyllisiin julkisiin hankkeisiin edullista lainaa suoraan keskuspankilta. Myös keskuspankki tulee alistaa demokraattiseen kontrolliin.

Suomelle ja koko Euroopalle tärkeää yhteistyötä Venäjän, Kiinan, muiden nousevien talouksien ja kehitysmaiden kanssa on kehitettävä. Kauppa- ja taloussopimukset tulee tehdä tasavertaisella ja oikeudenmukaisella pohjalla, turvaten työntekijöiden ja muut ihmisoikeudet.

– On luotava uusi taloudellisen kehityksen malli, joka ei uhkaa maapallon ekologista tuotto- ja kestävyys. Kestävän kehityksen talous perustuu energiaa ja luonnonvaroja säästävien teknologioiden kehittämiseen, kierrätykseen, uusiutuvaan energiaan ja luonnon monimuotoisuuden vaalimiseen.

Suomen tulee olla edelläkävijä tekemällä ilmastolaki ja kuntakohtaiset ohjelmat, joilla vähennetään nopeasti hiilidioksidipäästöjä ja siirrytään kohti hiilineutraalia energiataloutta. Uusien ydinvoimaloiden sijasta on kehitettävä energian säästöä ja uusiutuvaa energiaa. On panostettava joukkoliikenteeseen, erityisesti raideliikenteeseen ja luovuttava junaliikenteen kilpailuttamisesta.

Maataloudessa on edistettävä paikallisten perheviljelmien toimeentuloa ja ympäristöystävällistä tuotantoa. Kaivostoiminnalla ei saa tuhota arvokkaita luontoalueita, ryövätä yhteisiä luonnonvaroja eikä pilata ympäristöä. Kestäviä kulutustapoja edistävien ympäristöverojen tulee olla myös sosiaalisesti oikeudenmukaisia.

– **On palattava rauhanpolitiikkaan ja torjuttava rasismi.** Kansainväliset konfliktit Afganistanista Syyriaan osoittavat, että rauhaa ja turvallisuutta ei rakenneta aseilla.

Suomalaisjoukot on vedettävä pois Afganistanista. Suomen tulee toimia liittoutumattomana maana sotaa vastaan, irtisanoutua Nato-kumppanuudesta, vastustaa pohjoisten alueiden militarisoimista ja pysyä erossa kybersodankäynnistä. Asemäärärahoista on siirrettävä rahaa köyhyyden ja muiden maailmanlaajuisten ongelmien helpottamiseen.

On sanottava selvästi ei rasismille. On lisättävä tietoisuutta työväen yhteisistä eduista ja erilaisista kulttuureista ja on kehitettävä yhteistoimintaa maahanmuuttajien kanssa.

4. Päämääränä nykyaikainen sosialismi

Kapitalismi ei kykene ratkaisemaan välttämättä ja kiireellisesti ratkaisuja vaativia suuria ongelmia, kuten lisääntyvä köyhyys, työttömyys ja eriarvoisuus sekä sotien ja ilmastonmuutoksen uhat. Siksi tarvitaan perusteiltaan toisenlainen järjestelmä, sosialismi, jossa raha, omistus ja yhteiskunnallinen asema eivät anna kenellekään mahdollisuutta riistää tai alistaa muita.

Sosialismissa tuotantovälineiden yhteiskunnallisella omistuksella ja sen eri muodoilla on niin keskeinen asema, että taloutta voidaan kehittää demokraattisesti, suunnitelmallisesti ja ekologisesti kestäväällä tavalla. Kapitalismissa harvoin käsiin keskittyneet tärkeimmät tuotantovälineet ovat sosialismissa jokaisen ja kaikkien yhteistä omaisuutta. Nykyisen rajoittuneen ja usein näennäisen demokratian tilalle tulee ihmisen osallistumiseen, työväen itsehallintoon ja perusoikeuksien toteutumiseen perustuva kansanvalta. Sosialismi turvaa jokaiselle terveydenhuollon, toimeentulon, koulutuksen ja muut perusoikeudet. Se on humaani yhteiskunta, jonka tarkoituksena on ihmisen kaikinpuolinen kehitys ja vapaus.

Suomen kommunistinen puolue haluaa rakentaa oikeiston ja suurpääoman vastaista yhteistoimintaa politiikan suunnan muuttamiseksi, työtätekevien ja vähävaraisten ihmisten oikeuksien laajentamiseksi, suurpääoman vallan rajoittamiseksi, ekologisesti kestäväen kehityksen ja rauhan turvaamiseksi sekä tien avaamiseksi sosialismiin.

SKP on osa kansainvälistä kommunistista ja työväenliikettä, joka kamppailee ihmisten vapauttamiseksi riistosta ja pääoman vallasta, kaikenlaisesta sorrosta ja väkivallasta. Kutsumme mukaan rakentamaan tähän maahan vahvan kapitalisminvastaisen luokkataistelupuolueen ja yhdistämään kommunistien voimat.

Olemme osa Euroopan vasemmistoa ja vastarintaa, joka on noussut ympäri Eurooppaa vaatimaan suunnan muuttamista. Vetoamme sosialidemokraatteihin, vasemmistoliittolaisiin ja vihreisiin: älkää antako tukea oikeistolaiselle politiikalle, jolla ajetaan alas työväen ja vähävaraisten oikeuksia ja pakotetaan Euroopan kansat yksi toisensa jälkeen uhrautumaan finanssimarkkinoiden hyväksi.

Kapitalismin kriisi on tuonut vakavia ongelmia, paljon turvattomuutta ja suurta hätää. Mutta samalla kriisi on nostanut esiin radikaalien muutosten välttämättömyyden. Me kommunistit uskomme ihmisen mahdollisuuksiin vaikuttaa, tehdä yhteistyötä ja luoda uutta. Työväenliikkeen ja kansalaisliikkeiden aloitteilla ja toiminnalla on tätä maata ja maailmaa ennenkin muutettu. Tartutaan yhdessä tähän haasteeseen!